

ÕIGUSKANTSLER

MTÜ Soovidepuu
soovidepuu@gmail.com

Teie 20.03.2012 nr

Õiguskantsler 30.03.2012 nr 6-1/120435/1201467

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta Vanusepiirangud pürotehniliste toodete müümisel

Austatud Peep Veermets

Täna Teid 20.03.2012 avalduse eest. Tõstasite oma avalduses küsimuse sellest, kas Tehnilise Järelevalve Amet on õigesti tõlgendanud lõhkematerjaliseaduse (LMS) § 57 lõiget 6, mis sätestab, et III kategooria pürotehnilisi tooteid võib müüa vähemalt 21-aastasele isikule isikut tõendava dokumendi esitamisel. Leidsite oma avalduses, et eeltoodud säte ei kehti juriidilise isiku suhtes, vaid üksnes füüsilise isiku suhtes.

Õiguskantsleri seaduse järgi on minu pädevuses kontrollida õigustloova akti põhiseadusele ja seadusele vastavust (§ 15 lg 1) ja seda, kas riigiasutus järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava (§ 19 lg 1). Arvestades eeltoodut mõistan Teie avaldust selliselt, et Teie sooviks on eelkõige teada saada, kas LMS § 57 lg 6 seab ettevõtjale piirangud pürotehniliste seadmete omandamisel, sest sel juhul riivaks see säte ettevõtjale põhiseaduse §-ga 32 tagatud ettevõtlusvabadust.

Tutvunud Teie avaldusega ja sellele lisatud Tehnilise Järelevalve Ameti 25.01.2012 vastusega Teie 09.01.2012 järelepärimisele ning analüüsinud asjakohast sätet, leian, et LMS § 57 lõikest 6 tuleneb piirang ka juriidilise isiku esindajale, kuid sätestatud piirang on põhiseadusega kooskõlas. Järgnevalt selgitan, kuidas ma sellele järeldusele jõudsin.

Esmalt märgin, et lõhkematerjaliseaduses sätestatud nõuded tulenevad enamjaolt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist 2007/23/EÜ pürotehniliste toodete turule laskmise kohta¹ ning nende eesmärgiks on inimeste tervise ja vara kaitse ning üldise ohutuse tagamine.² Nimetatud direktiiviga on antud liikmesriigile õigus võtta elanikkonna turvalisuse ja ohutuse huvides tarvitusele siseriiklikud meetmed teatavat liiki ilutulestike kasutatavuse või elanikkonnale müümise piiramiseks. See tähendab, et Eesti Vabariik võib pürotehniliste toodete müügiks

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2007/23/EÜ pürotehniliste toodete turule laskmise kohta on saadaval arvutivõrgus: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:154:0001:0021:ET:PDF>.

² LMS § 1 sätestab järgmist: „Käesolev seadus sätestab inimese, vara ja keskkonna ohutuse ning julgeoleku tagamise eemärgil nõuded: 1) lõhkematerjali ja pürotehnilise toote käitlemisele; 2) lõhkematerjali ja pürotehnilise toote käitlejale; 3) tsiviilotstarbeliseks kasutamiseks ettenähtud lõhkematerjalile ja pürotehnilisele tootele; 4) riikliku järelevalve teostamisele.”

sätetada ka direktiivist rangemad nõudeid. Näiteks direktiivi artikli 7 lõikes 1 nähakse ette, et III kategooriasse kuuluvaid pürotehnilisi tooteid ei müüda ega tehta muul viisil kättesaadavaks tarbijatele, kes on nooremad kui 18 aastat. Sama artikli lõikes 2 antakse aga liikmesriigile õigus tõsta lõikes 1 sätestatud vanusepiire avaliku korra, julgeoleku või ohutuse huvides. Lõhkematerjaliseadus, täpsemalt selle § 57 lg 6, näebki ette rangemad nõuded kui direktiiv, öeldes, et III kategooria pürotehnilisi tooteid võib müüa vähemalt 21-aastasele isikule.

Nii viidatud direktiivis kui ka lõhkematerjaliseaduses sätestatud vanusepiirang teenib selgelt ohutuse tagamise eesmärki, sest selle sätte rakendamisel peaks olema välistatud pürotehniliste toodete sattumine nooremate kui 21-aastaste isikute kätte. Eeldatakse, et 21-aastane ja vanem isik näitab üles suuremat hoolsust ja teadlikkust pürotehniliste toodete käitlemisel, mis kokkuvõttes tagab ka pürotehnilise toote käitlemise ohutuse ja selle läbi ka inimeste tervise ja vara säilimise. Leian, et nimetatud sätte puhul ei oma tähtsust asjaolu, kas pürotehnilise toote ostja soetab pürotehnilise toote enda tarbeks või üksnes esindab toote ostmisel juriidilist isikut. Kui oletada, et LMS § 57 lg 6 ei kehti juriidilise isiku, st tema esindaja suhtes, siis kaotab vanusepiirangu sätestamine igasuguse mõtte, sest võimaldab toodet müüa (sh reaalselt üle anda) ka nooremale kui 21-aastasele isikule.

Kokkuvõttes leian, et iseenesest on LMS § 57 lõikes 6 sätestatud nõude puhul tõepoolest tegemist ettevõtlusvabaduse piiranguga, kuna see säte ei võimalda teatud pürotehnilise toote omandamisel ettevõtjat esindada nooremal kui 21-aastasel isikul. Siiski tõden, et selle sättega kaitstav õigushüve – teiste isikute tervis ja vara – kaalub käesoleval juhul üles LMS § 57 lõikes 6 sätestatud ettevõtlusvabaduse riive ning eeltoodust tulenevalt leian, et ettevõtlusvabaduse piirang on käesoleval juhul proportsionaalne.

Täna Teid veel kord minu poole pöördumise eest ja loodan, et minu selgitused on Teile abiks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder